त्याभागमपहृत्य पौषिकोवशिष्यते तदंकसंख्येन नक्षत्रेणतदितिनवेत्या
दियस्मिन्दिने पुरुषस्य जन्मस्थानं तस्य दिवसस्य प्रमाणघटिकाकृते दि
वं रात्रौ जन्मस्थानं तदा रात्रिप्रमाणं ततो यो ऽसौ द्वादशगुणो राशिस्थापितस्त
स्य भागं देवनक्षत्रदानविशोधनं कृत्वा ततो दिनप्रमाणेन भागमपहृत्य

दिवारात्रिप्रसूतिं च नक्षत्रानयनं तथा सप्तकेषु वर्गेषु च
वर्गेषु नित्यमेवोपलक्षयेत् ५

यदवशिष्यति दिनगते जन्म वक्तव्यं अथवा रात्रिप्रमाणेन भागमपहृत्य
यदशिष्यते रात्रिगते जन्म वक्तव्यमिति ५ अथविलग्नमित्यादिकाले
स्थाने राश्यादिलग्नं वक्तव्यं तस्य लग्नस्य होराद्रेष्काणनवांश

वादशांशाग्निंशांशाः कर्तव्याः ततो यथाभिहितविधिना दष्टवर्गादि
भिहितस्तु लस्यनिर्देशः कर्तव्याः तथान्येषामंगानां यथाभिहितफलानिवक्त
व्यानीति ६

वेलामथ विलग्नं च होरामंशकमेकं च पंचकेष्वेव जीनी
यान्नष्टजातकसिद्धये ६ इति श्रीलघुजातके नष्टजाताध्यायस्त्रयोदशः
समाप्तेति
मंगलम
मस्तु

इति श्री भट्टोत्पलविरचितायां लघुजातकटीकायां शिष्यहिताभिधा
नायां नष्टजाताध्यायस्त्रयोदशः समाप्तः १३ शुभंग्रहवसाष्टम्नवर्षेन्दुसम
लिखितं मिश्र हीरानंद संवत् १९१४ मिति माघवदि तिथ एकादशी
वारसूर्ये
रामराम रामायनमः रामाः हरिहरिहरिहरिहरि

अथ प्रस्तुतजातकध्यायो व्याख्यास्यामः तत्र ग्रहाणां तात्कालिकग्रहि
प्राप्यं ध्रुवांकाः ततस्तस्यां लिप्तापिंडं स्वगुणेन गोसिंहे ति वर्षलग्न
गतं दशभिर्गुणयेत् सिंहे च दशभिः मिथुने वृश्चिके मेषे
सप्तभिः तुलायां सप्तभिः कन्यामकरयोः पंचभिः शेषाः स्वसंख्यागुणाः कर्कटे चतु
भिः धने नवभिः कुंभे एकादशभिः मीने द्वादशभिः एवं तावल्लग्नगणकारेण नरपं

गोसिंहौ दितुभवभो क्रियतुलाकन्या मृगौ च क्रमात् संवर्ग्यो दशकाष्ठसप्तवि
षमाः शेषाः स्वसंख्यागुणाः जीवारास्फुजिदेववाः प्रथमवच्छेषाः ग्रहाः
सौम्यवत् राशीनां ... गुणः १

गुणयेत् जीवारास्फुजिदेववाः प्रथमवत् दशकाष्ठसप्तविषयैरिति वृहस्पतौ
लग्नगते दशभिर्गुणयेत् भौमे लग्नगते अष्टभिर्गुणयेत् शुक्रे सप्तभिः बुधे पंचभिः शेषा
ग्रहाः सौम्यवत् शेषाः आदित्यं चन्द्रं शनिश्च राहोः केतोः पंचभिर्गुणकारः
एवं तात्कालिकलग्नं कृत्वा तस्य राशिगुणेन ग्रहगुणेन गुणयेत् तत्र ग्रहसंभवे

अयनदृक्त्रानयनं प्राक् योऽसौ राशिः एवकृष्यामि तत्संराशिः सत्तमिर्गुणयेत् तच्च
नवाद[illegible]आवदेयेतु चले यद्विलग्ने प्रथमोऽक्ष्याणो भवति तदा नवदेयाश्च
द्वितीयलग्नदाने देयः अथ लग्नीयालग्नदानं वशोध्याः एवं कृत्वा तस्य राशेः सप्तविं
शत्या भागमपहरेत् ततो यावत्संख्यो द्वादशोऽभवति तावत्संख्यामश्विन्यादितो

सप्ताहतं त्रिघनभाजितशेषमत्रं दत्वायवानवमिसोध्यनवाप्य वास्यात्
एकं बाल त्रसहस्रात्मत्तशानुभेभ्यः एवं वदेदुदयराशिवशेन तेषां २

नक्षत्रस्य वक्तव्यमपुरस्तात् स्वपत्या नक्षत्रेऽप्युक्तिनाम कालिकं लग्न स्वराशिश्च
टंदत्वा लिप्ताः पिंडीकृत्य उदयराशिवशेन नवत्यः नक्षत्रे वक्तव्ये षट्राशियुतो
अपि लग्नलिप्ता पिंडीकृत्वा भयराशिगुण्या कार्य्ये एग्गुणयेत् लग्नास्थितस्य होरा
गुणकारैर्मतस्य सप्तमिर्गुणित तस्य प्राग्वत् अवकदान विशोधनं कर्त्तव्यं तस्य
सप्तविंशत्या भागमपहृत्या वशेषां कन्यादितलपत्या नक्षत्रे वक्तव्यं अथ थ्यानः

६

ध्यमोत्तमस्य यो लोकस्तस्मादागतइतिवक्तव्यं तत्रस[illegible] ऽङ्कारो वृह

स्पतिसंबंधिनी भवति तदा देवलोकादागतइतिवक्तव्यं चंद्रशुक्रयोरन्या

न्यसंबंधी चेद्भवति तदा पितृलोकादागत इति वक्तव्यं आदित्यांगारक

योरन्यतमसंबंधी चेद्भवति तदा तिर्यग्लोकादिति बुधशनिश्चरयोरन्यतम

संबंधी चेद्भवति तदा नरकादागतइति प्रवरसमतिहीनेत्यादि [illegible]

गुरुरुडुपतिशुक्रौ सूर्यभौमौ यमज्ञौ विबुधपितृतिरश्चो नारकीयांश्च कुर्यु ४

नलोकात्प्रच्युत जन्म जातः सबलग्रहः स्वोच्चस्थो भवति तदा प्रवरः श्रेष्ठः स्यायोन्नु

राशिच्युतो नीचराशिमप्राप्य वस्थितस्तदा तद्राशौ मध्यमं आसीदिति विज्ञेयं

स्वयनीचस्थरावस्थितस्तदा अधम आसीदिति वक्तव्यं ४ इति श्रीमद्दैवज्ञ

विरचितायां सूक्ष्मजातक[illegible]कायां निर्याणाध्यायो द्वादशः १२ रामराम ४२ रामः

प्रमेंगात्कुजः सा बाल्ये विधवा भवति सप्तमे वैभस्त्री त्यजति शनैश्चरे पापग्रहदृ
ष्टे कन्यैव सती अन्ते एव जरां प्राप्नोति ४ यस्या जन्मनि लग्नगतः समराशि
भवति भूमिगरकव्रहस्पति बुधाः भत्र तत्र स्या बलिनो भवति तदा जाला

बाल्ये विधवा भौमे पति संत्यक्ता दिवाकरे तस्य सौरे पापे दृष्टे कन्यै
रजरां समुपयाति ४ सितकुजजीवेंदुसुतैर्बलिभिर्लग्ने समसंप
दि राशि स्त्री ब्रह्मवादिनी स्यान्नरीशास्त्रकुशला व्रतिनी च ५
पुंजन्मफलं यच्चि घटितं वनितासु पतिषु तत्तासां वक्ष्यं राजाद्यं व्यसनं वि

स्त्री ब्रह्मवादिनी मोक्षशास्त्रकुशला व्रतिना च भवति ५ स्त्रीपुंसोर्जन्मफलं तु
ल्यमित्युक्तं तत्र पुंभावमयाद्भियोनयत्ते तथा राजयोगजन्मफलं यादृश च व्यसनं विनाशः
स्तस्या भर्तुर्वक्तव्यं एवमन्यान्यपि भावान्यपि ६ इति श्रीभट्टोत्पल वि
रचितायां स्वल्पजातकटीकायां स्त्रीजातकाध्यायः एकादशमः

दूसरी: ली.गो.

अपतिर्वीर्यं ध्यायं व्याख्यास्यामः यस्य जन्मलग्नादष्टमे कों भवति तस्याग्नि
हेतुको मृत्युर्भवति यस्य चंद्रस्तस्य सलिलेन मृत्युः यस्यांगारकस्तस्यायुध
हेतुकः यस्य बुधस्तस्य ज्वरहेतुकः यस्य बृहस्पतिस्तस्यामयघ्नः यस्य शु
क्रस्तस्य तृष्णाहेतुकः यस्य शनिस्तस्य तृड्हेतुकः यस्य जन्मलग्नादष्टमरा

इति लघुजातके स्त्रीजातकाध्यायः एकादशः ॥ स्पष्टीदिमिति
धनमेकं देहे कुसलिलायुध ज्वरामयतः तृतलट्हेतन्नमृत्यु

राशिश्चरो भवति तस्य परदेशे मृत्युर्भवति स्थिरेष्टमे राशौ स्वदेशे।
मृत्युः द्विस्वभावे पथि १ यद्यष्टमं स्थानं शून्यं ग्रहादिभिः। पश्यति ते
दापि तत्कृतो येन मृत्युर्भवति चंद्रः पश्यति तदा कफप्रकोपेन भौमश्चे
त्तदापि तं रुधिरयोः प्रकोपेन बुधश्चेत्तदा वातपित्तश्लेष्मणामपि

४रराम:

अथाह । यस्मिन् राशौ स्थिते चंद्रे पुमान् जातस्तद्राशीश्वरेण यदि दृष्टः स्वं
स्वकाले तदा जातो राजा स्यात् अथ चंद्राक्रांतराशि द्रेष्काणाधिपतिमित्रेण दृश्यते त-
दा स धनवान् स्यात् अथ यदि च चंद्रे द्रेष्काणाधिपशत्रुणा दृष्टे चंद्रे धनं पात् द्रेष्का-
णेति यस्मिन् द्रेष्काणे चंद्रो व्यवस्थितस्तद्द्रेष्काणस्वामिना चंद्रे दृष्टे जातो

द्रेष्काणाधिपसंदृष्टे शशिनि नृपस्तत्सुहृद्भिरपि धनवान् द्रेष्का
णं शशकपतीश्चायः सौम्यैः शुभं नान्यैः १६ इति प्रव्रज्याध्यायो नवमः ९

धनी स्यात् यस्मिन्नंशे शशांकचंद्रो व्यवस्थितस्तदंशस्वामिनापि दृष्टे द्रेष्काणे
धनवानेव स्यात् ग्रायइति द्रेष्काणाधिपो द्रेष्काणं शशपतिश्च यदा शुभग्रह
स्तदा शुभफलकृद्भवति अशुभोऽपि शुभफलकृत इति श्रीमद्भट्टो-
त्पलविरचितायां सद्वृत्तजातकटीकायां प्रव्रज्याध्यायो नवमः ९

राम:

अथाभिश्रकाध्यायोध्यायस्याख्यास्यामः चरभवनादिस्थिति यदा सर्वे ग्रहा श्चरेव नष्टताभवंति नकस्मिन्स्थिरे न च द्विस्वभावे वा भवति तदा रज्जुना मयोगः यदा सर्वे ग्रहाः स्थिरराशिषु भवंति न कस्मिंश्चरे न च द्विस्वभावे वा भवति तदा मुशलाख्यो योगो भवति यदा सर्वे ग्रहाः द्विस्वभावराशिषु गता भवति न कस्मिंश्चरराशौ न वा स्थिरराशौ भवति तदा नलो नाम योगः

चरभवनादिषु सर्वे राश्रय जा रज्जु मुशल नल योगः ईर्षामा
नी धनवान् क्रमेण कुलविश्रुताः सर्वे १

स्यात् एतेषां फलमाह ईर्ष्युरिति रज्जुयोगे जातः ईर्ष्युः स्वजनमानहीनी रस्यात् मुशलाख्ये मानी गर्वितः नलाख्ययोगे धनवान् स्यात् आश्रय योगे सर्वे जाताः कुलविख्याताः स्युः इत्याश्रयोगः १

३२ पमाः

10

८५ ग्रो. म

ते ग्रहयुद्धे तेषु वलिभिरुन्नतरादीनामेकस्थानां योगो ग्रहो वली स चेदुदक्पङ्क्तेना
न्येन ग्रहेण विजितो भवति तदा ग्रहोऽसौ ग्रहजां ग्रहजातो भन्त्वाशु न स्वां त्यजति
एवं वक्रेषु वलवत्सु पराजितेषु वक्रीष्वपि ग्रहेज्यास्वास्थितस्वां त्यजति १२ अन्याह
वलिनां मध्ये यावंतोऽस्तमिता भवंति तावंतः स्वां स्वां ग्रहजां न प्रयच्छंति १३ इति ग्र
हज्यायोगप्रकरणं अपरात्रिशीलमाह अस्थिररविभौमतिअस्थिररश्मिचंद्रचलं केम

दिनकरलुप्तामयूखैरदीप्तिता मन्दा वा दिनस्तेषां याचितदीप्ता वलिभि
पराजितैरंशुष्टिवां १३ अपरात्रिशीलमाह अस्थिररविभौमतिमित्र चचलमरंत
स्खलितनियममविचरमोऽस्थिरमेतद्विपरीतत्वमान्वितं दीर्घसूत्रं च १४

स्वनवलि सवलितनियमचलितवृत्तं चरराशौ स्थिते चंद्रे जातो भवति स्थिरमे
तद्विपरीतं अस्थिररविभौमतिस्थिररश्मित्रिस्थिरतां नियमे १४

13

अर्केण युक्तः परदाररतो भवति शनैश्चरेण दुःखान्वितो भवति शशी जीवा युध्ये स्थिते
बृहस्पतिना युक्ते नीतिज्ञो भवति अर्केण युक्तो वाग्मी प्रधानः [illegible] भवति शनै
श्चरेण युक्तो मायावी इंद्रजालज्ञः ९ अथ भौम आह बृहस्पति युक्तो [illegible] गुणी ।
भवति शनैश्चरस्वरयुक्तो न कुंभकारः स्त्रीधनमिति युक्तः शनैश्चरयोगजातः स्त्री
धनो भवति त्रिपः शुक्रादि धनं प्राप्नोति अन्येव दंति स्त्रीणां वल्लभ वाध

मल्लारस्तत्रकपरदाररतः दुःखान्वितं कुजो ज्ञो युध्ये ज्ञो जीवा युध्ये गीयते
वाग्मी नमायी इंद्रजालज्ञः ९ जीवः सितेन वक्र [illegible] गुणमसितेन मन्वितेषु घट
कारः स्त्रीधनमसितेन सितस्त्रिभिः रप्येवं फलानि वदेत् १०

नागमंद्रत्वयोः त्रिभिः रप्येवं फलानि वदेत् यदा त्रयो ग्रह एकत्र राशौ भवंति
तदा द्विग्रहयोगवत् त्रिग्रहयोगस्य फलं वदेत् इति द्विग्रहयोगप्रकरणं
अथ [illegible] ग्रहयोगप्रकरणं यस्य जन्मनि चत्वारो ग्रहा एकराशिगता भवंति
राशौ

१५ बृ.
जा.

14

प्रव्रज्यामाप्नोति आदिग्रहणात् पंचषट्सप्तग्रहाश्च प्रव्रज्या तेषां मध्ये
करा वीर्यवतां नाम ध्यायो बलवान् स रोति तस्यां वहुषु वीर्यवत्सु वहूनां संबंधि
न्यः प्रव्रज्या आप्नोति प्रथमा वीर्याधिकस्यैव वहु प्रव्रज्या सु ग्रा सास्ये य

अथ चतुर्ग्रहयोगः चत्वारादिभिरेकस्थैः प्रव्रज्यां स्वां ग्रहः करोति बली
वहुवीर्यस्तावह्यः प्रथमा वीर्याधिकस्यैव ॥ तापसवृद्धश्रावकरक्तप
टाजीविभिक्षुचरकाणां निर्ग्रंथानां चार्कान्न्यराजितैः प्रत्युच्युतैर्बलिभि १२

होत्यर्थं बलवांस्तत्संबंधिनी प्रव्रज्या प्रथमं वक्तव्याः ॥ अन्याह चतुरादी
नामेकस्थानामर्के च बलिनि तापसो भवति चंद्रे च वृद्धः श्रावकः कपा
लीभौमे बलवति रक्तपाटः शाक्ये भिक्षुः वुधे बलवति आजीवी ए
कदंडी जीवे बलवति भिक्षुः शुक्रे बलवति चरकः चरचरगोलः शनौ ब
लवत्यत्र्यैते बलिभिर्निर्ग्रंथानग्नः क्षपणकः अर्का द्यग्रहमेण पराजि

३५ रा भा:

15

स्य भवति चेत्स्त्री स्यात् बुधश्चेत् तदा महाधनी ज्ञानवान्निपुणश्च शुक्रश्चेत् तदा
रूढः ईश्वरः सुखी प्रसिद्धः गुरुश्चेत् तदा गुणाढ्यो राजपूज्यश्च सौरश्चेत् तदा
कार्यारंभी वक्रमत्यो गुणोऽधिकः [illegible] गुणोऽधिक इति एषां ग्रहाणां गुणैः स
मगुणे जाता ज्ञेया नन्तरदेवरुद्रप्रश्न [illegible] स्योक्तं तल्लक्षणेऽन [illegible] सनपादुरघ

भौमस्य सौरेश्च महाधनो ज्ञानवान्बुधो निपुणः शुक्रः [illegible]
सुखिनो गुरुर्धनाढ्यो नृपतिप्रज्यः ४ वक्रारंभः सौरो वक्रम
त्यागजितो गुणोऽधिकः एषां गुणैः समगुणे ज्ञेया योगोद्भवाः पुरुषाः ५

रायोगे जातः सदृशः पुरुषो भवति द्वाभ्यां कृतेद्वयोः संबंधगुणाश्चायंति
वक्रभिः कृतेस्त्र्यादीनामपि विद्विवान्स्त्र्य योज्ञातव्यः ज्ञायाग्रहस्य भावेद
शेकालं कुलं च जातानां कालायचोजं ततः फलमिह योगोद्भवं वाच्यं ४

रामः

17

अथ प्रकीर्णाध्यायं व्याख्यास्यामः तत्रादौ चंद्रयोगप्रकरणमुच्यते तत्रानफा
सुनफा दुरुधरा केमद्रुमाश्चत्वारो योगास्तेषां लक्षणमाह यस्मात्ते लंवृद्धोयित्वाय
दा चंद्राद्द्वादशस्थाने भौमबुधजीवशुक्रशनीनामन्यतमः स्थितिस्तदानफा
फा नाम योगो भवति अथ तेष्वेव ग्रहाणामन्यतमश्चेत् चंद्राद्द्वितीयो भवति
तदा सुनफा नाम योगो भवति अथ चंद्राद्द्वितीयद्वादशयोः स्थानयोरेतेषां ग्रहा

रविवर्ज्जं द्वादशगैरनफा चंद्राद्द्वितीयगैः सुनफा॥ उभयस्थितैर्दुरुधरा केमद्रुम

भवति तदा दुरुधरा नाम योगो भवति अथ रविवर्जमित्युक्तं तत्रादित्यो ग्रहगणाना
यानगण्यते न पुनर्द्वितीये द्वादशे वा स्थितो योगहन्ता भवति तत्रैव जातं द्वितीये
द्वादशे वा स्थानयोः कोऽपि भवति मानानुवर्तु भौमादीनामन्यतमो न तिष्ठति यथा
दर्शितोऽयं योगो भवति केमद्रुमसंज्ञितोऽतोऽन्यः यदा चंद्राल्लग्नाद्द्वितीये द्वादशयोः स्था स्थि
नयोरुभयोरपि भौमादीनां मध्यात्कश्चिन्न स्थितो भवति तदा केमद्रुमनाम योगो भवती १

रामः

अथास्य फलमाह यो भवशीलं च्द्रि यसखान्वितं शुभं गणासो धनं दायिनं स्वा
नि पुत्रो कः श्रिपुत्रं एवंविधो सुनफायोग जातो भवति सुनफायामिति धीवुद्धिः धन
मर्थः कीर्तिख्यातिः आत्मार्जितैश्वर्यं धनाद्यं एते मिलितं एवंविधः सुनफायोग जातो
भवति २ अन्याह वहुभृत्यं वहुकुटंवः वहुभार्या रमातिमुद्धिग्नं एवंविधो
दुरुधरायोग जातो भवति ३ अनाकं कर्म कर्तृ दुःखितं ग्रस्तं अधनं दरिद्रं

सच्छीलं विषयसुखान्वितं शुभं स्वाति पुत्रं भवनफयां सुनफायां धीधन
कीर्ति पुत्रमात्मार्जितैश्वर्यं २ वहुभृत्यां कुटुंवा भवनित्यमुद्विग्नमधिकं दो

एवंविधं वे भुद्भ्य जातो भवति ३ अथानफसुनफादुरुधराणां भौ
मादिकृतानां पृथक् पृथक् फलमाह भौम अनफोर इति ... जन्मका
लेके भदृक्मेविं यात २ भौमो योगकर्ता भवति तत्रानफोर स्फं ३

अथ सौराष्टकवर्गमाह स्वात्सौरिरिस्त्रिस्तलापारिगः ३।५।११।६ एतेषु स्वस्थान
सौरिशुभः कुजाद्दंतकर्मसहितेषु ३।५।१०।११।६।१२।१ एतेषु कुजात् शुभः स्वापष्टके
ड्गोर्कात् ८।११।८।१०।४।७।१ एतेष्वर्कात् शुभः शुक्रात्षष्टांत्यलाभेषु ६।१२।११
एतेषु शुक्रात् शुभः त्रिषडायगः शशांकात् ३।६।११ एतेषु चंद्रात् शुभः उदंशा

अथ सौरः स्वात्सौरिरिस्त्रिसतलापरिगः कुजाद्दंतकर्मसहितेषु स्वापा
ष्टके ड्गोर्कात् शुभः शुक्रात्षष्टात्यलाभेषु १३ त्रिषडायगः शशांकाद्दृत
पात्सु स्वाघकर्मगो गुरोः सतषट्व्ययायगो कीज्ञात्व्यायापरिपुदिग्नवा

त्सु स्वाघकर्मगः ३।६।४।१।१ एतेषु लग्नात् शुभः गुरोः सतषट्व्ययायगः
५।६।१२।११ एतेषु गुरोः शुभः ज्ञात्व्यायापरिपुदिग्नवाष्टस्थः १२।११।६
९।१०।८ एते बुधात् शुभः शनैश्चरः १३।११४।८।

राम:

श्री
ल.जा.

20

अन्यच्चाह। ग्रहास्य स्थानस्याधिपतिस्ततो राशिर्लग्नाच्च एवं सप्तानां स्थाना
नां शुभस्थानानि दर्शितानि यानि स्थानानि पठितानि तानि ते ग्रह शुभः साध
नं कृत्वा पदाधिकं भवति तद्वर्षं तत्र फलं चारगताः ग्रहाः प्रयच्छंति ददाति रेखा

स्थानेष्वेते शुभाः शेषेष्वहिता भवंति सप्तानां शुभमशुभं विशेष
फलं ग्रहाः प्रयच्छंति चारगताः १५ इति अष्टवर्गाध्यायोऽष्टमः ८

धिके लग्नभवा विंशत्यधिके नैव दीर्घं भूतं कुरुते विफलगोचराणि तद्विना एवं ग्रहा
निर्दिष्टं उत्तमादिविभागाः अष्टरेखाच्च सप्तैव मध्यमा त्रय शुभं शुभगा चतुरा १६
चेत्तद्धनेमल्पमादिशेत् १५ इति श्री भट्टोत्पलविरचितायां स्वल्पजा
तकटीकायां शिष्यहिताभिधानायामष्टकवर्गाध्यायोऽष्टमः ८॥ ॐ

३२ताम्र

अथ जीवाष्टकवर्गमाह जीवो भौमात् स्वायाष्टकेंद्रेषु २।।४।८।।१०।७।। एतेषु
भौमाच्छुभो जीवः अर्कात्स्वधर्मसहजेषु २।।।८।।१०।।९।।३ एतेषु अर्काच्छुभः
स्वात्रिकोणेषु २।।।८।।४।७।।१ स्वात् तेषु स्वस्थानात् शुभः शुभा भृगोः नवदशलाभ
गः ७।९।५।२।। एतेषु चंद्रात् शुभः त्रिरिपुधीव्ययेषु यमात् ३।६।५।१२ त्रिदुतं एतेषु

अथ जीवाष्टकवर्गः जीवो भौमात् स्वायाष्टकेंद्रेषु चार्कात्स्वधर्म
सहजेषु स्वात्सत्रिके स्वभृगोन्नवदशास्वधीरिपुषु ९ शशितः
स्मरः त्रिकोणार्थलाभगः त्रिरिपुधीव्ययेषु यमात् नवदिकसुखायाद्यधी

यमाच्छुभः शनैश्चरात् नवदिकसुखायशत्रुषु स्वात् ९।१।४।।५।२।।।६
७।।।१२ एतेषु लग्नाच्छुभो जीवः ९।१ इति प्रश्नश्लोकेन जीवाष्टकवर्गः समाप्तम्
एतेषु बुधाच्छुभः ९।१।४।।५।२ स्वात् सकाममगोलग्नात् १ ॥०॥

रामः

23

अथान्यं पुत्रजन्मयोगांतरं स्त्रीपुंसयोर्द्वयोरपि संभवज्ञानमाह लग्नमु
त्वा विषमगाः शशिः लग्नात् तृतीयपंचमसप्तमनवमैकादशस्थानाना
मन्यतमस्थानस्थो यदा भवति तदा पुत्रजन्मदो भवति एतत्तु योगान्त
दृष्ट्वा जन्म समयेऽथ प्रश्नकाले वा तस्य तस्योत्पत्तिर्विज्ञेया भिन्नात्मका दि ए

लग्नाद्विषमोपगतः शशी गुरुः पुत्रजन्मदो भवति
विगदित योगबलाबलमवलोक्य विनिश्चयो वा
च्यः इति श्रीलघुजातके आधानाध्यायस्तृतीयः ३

एतान्योगान्दृष्ट्वा जन्मयोगसंभवस्तत्र पुरुषयोगसंभवः स्त्रीजन्मयो
गो दृश्यते तत्र योगो बलवत्तमः हि निर्दिष्टात्तद्वशाद्विनिश्चयो वा
च्यः १ इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां लघुजातकटीकायामाधा
नाध्यायस्तृतीयः ३ अथ सूतिकाध्यायं व्याख्यास्यामः जन्मकाले

रामः

यस्मादित्यः सात्विकग्रहस्य त्रिंशांशो भवति तदा सात्विको जात इति वक्तव्यं
यथा राजसग्रहस्य तदा राजसो जात इति वक्तव्यं यथा तामसग्रहस्य तदा ता
मसो जात इति वक्तव्यं बलिनः सदृशीमूर्तिरिति यस्य जन्मकाले यो ग्रहो
बलवान् तस्य यद्रूपं चतुरस्रो मान्त्रवृत्त्यादि दर्शितं तथाविधविधमेव

सत्वं रजस्तमो वा त्रिंशांशे यस्य भास्करस्तादृक्
बलिनः सदृशीमूर्तिर्बुद्ध्वा वा जातिकुलदेशान् १

वक्तव्यं बुद्ध्वा वा जातिकुलदेशानिति जातिं वा बुद्ध्वा मूर्तिर्निर्देश्या सदा
स्वयं यां कश्वरनिषादाः जातित एव कृष्णा भवन्ति कुलं वा बुद्ध्वा मूर्तिर्नि
र्देश्या यथा कस्मिन्काले ऽसो जातः गौराणां कृष्णो वा देशं बुद्ध्वा मूर्तिर्नि
र्देश्या यथा कर्णाटाः सर्व एव कृष्णा भवन्ति वैदेहाः सर्व एव श्यामाः
काश्मीराः सर्व एव गौराः १

बृहस्पतिचंद्रकालग्नेविषमभवाशांशकगतेषु गर्भपुरुषसंभवोवाच्यः समभेस्थितिएवंबृह
स्पतिचंद्रलग्नार्काः तृतीय ५

मफलाबोग्यंभवंति यदिस्त्रीपुरुषयोरन्यतमोऽहतवीर्जोभवतितदाशास्त्र
विद्योगेषुगर्भसंभवोनभवतिकथमित्याहवीरोववर्षराक्षणंयथावीक्षणवर्धि
तक्षेत्रवाक्यमानानाम्नतिस्त्रस्वंनजननयतितथैतेयोगाअंकुरानामपत्यसंभवंन
कुर्वंति ७ अथगर्भपुंस्त्रीज्ञानमाह विषमर्क्षेविषमयन्यतमेषांसं
भवंसर्वएवबृहस्पतिचंद्रलग्नार्काभवंतिनतेबलंयदिसमराशौस्थिताः

विषमर्क्षेविषमभवांशासंस्थितागुरुशशांकलग्नार्काः पुंजन्मकरा
समभेषुयोषितांसमभवांशगताः ८

नकेबलेपायवत् ततस्तवंशिमवांशकगताभवंतितदायोषितांजन्मकराभ
वंति अथयथोक्तोभवतिमवैवचवहस्थितातस्मिन्नपत्यसंभवोवाच्यः स
र्वबलाधिकारणात् ८ अथपुनरपिलिंगज्ञानंयावन्नसंभवज्ञा
नमाह विषमराशिगतोआदित्यसहस्पतीबलवंतोभवंतोभवंतोयदा
तदानरोगर्भस्थोवाच्यः समराशिस्थेवसर्वएवकुजचंद्रशुक्रायदा

भवतितत्स्त्रीगर्भस्यावाव्यायमलंद्विशरीरांशेस्थितिर्द्विशरीरग्नवांश
कस्थावेतौबुधदृष्टौयमलंस्वपक्षेकुरुतः एवमुक्तंभवतिमि
थुनधनुस्त्रीयथार्कजीवौयदिबुधेनदृष्टौतदायमलौद्वौपुरु

वलिनौविषमेर्कगुरूनरोस्त्रियंसमगहेकुजेंदुसिताः
यमलंद्विशरीरांशेष्विंदुज्ञदृष्टास्वपक्षसमं ४

शौवक्रेशौयदाकंन्यामीननवांशकस्थाचेद्भग्नक्रोणगाश्चकाः बुध
दृष्टंतेतदाकंन्याद्वयगर्भवक्तव्यं ज्ञयदर्शितग्रहपंचक
कविद्विस्वभावराशिस्थबुधःपश्यतितदैकपुरुषः एकाकं
न्यावाच्या ४ ० रामाः ० रामाः ० रामाः रामाः ० रामाः

१६ रामाः

गर्भस्य कललकल्पस्य प्रथमे मासि ब्रह्माधिपतिः द्वितीये मासि घनकल्पस्य
कोशोऽधिपतिः तृतीये मासि हस्ताद्यवयवं जननं गर्भस्य जीवोऽधिपतिः चतुर्थे
मासि गर्भस्यास्थि भवेत् तत्रार्कोऽधिपतिः पंचमे मासि त्वक्चर्म तस्याऽधिप
तिर्भृगुः षष्ठे मासि रोमजन्म तस्याऽधिपतिः शनिः सप्तमे मासि स्मृतिः सम्भवः
चैतन्यं भवति तस्य बुधोऽधिपतिः [illegible] अन्यत्राप्याह तत्राष्टमे मासि गर्भो मात्राऽन्न

कललघनाङ्कुरास्थिचर्माङ्गरोमस्मृतिसम्भवः क्रमशः मासेषु
शुक्रकुजजीवरविसितचन्द्रार्कसौम्याः ४ अशनोद्वेगप्रसवाः प
रतो लग्नेशचन्द्रसूर्याणां कालस्येशैः पीडा पतनं वा तैः पीडितैर्निर्मलैः पुष्टिः प

क्रामत्यतितत्र तस्याधानलग्नाधिपतिः स्वामी नवमे मासि तस्योद्वेगो भवति
तत्रास्य चन्द्रोऽधिपतिः दशमे मासि प्रसवो भवति तत्रार्कोऽधिपतिः प्रयोजनमा
ह कल्पेति आधानकाले यः कुल्योऽविबली तस्य संबन्धिमासे गर्भ
पीडा वक्तव्या तैः पीडितैग्रहैर्नाऽन्यग्रहयुद्धे निर्जिते शिशिरश्मिस्वामासले
[illegible]हेतेवा ग्रहेतन्मासि पतनं हेमनिर्मले रश्मिसम्पुष्टैर्गर्भस्य पुष्टिर्वक्तव्या ५

बृ.जा.
टी.

15-17, 31-37, 42-44, 46

28

अथगर्भस्यसंभवासंभवज्ञानमाह यत्रतत्रराशौस्वरपंचमकेऽशुक्रादित्य स्थ
योर्नोपुरुषस्यजन्मलग्नात्मन्मराशितोवाआधानकालेउपचयस्थोभ
वतोयदातदागर्भस्यसंभवोवक्तव्यः अथांगारकचंद्रौस्वराशिनवांशकस्थौ
भवतः स्त्रियाअनुपचयस्थौयदाभवतस्तदापिगर्भोभवति अथगर्भ ६
संभवयोगंषष्ठाकौ प्रतिप्रतिकिःफलत्वचाह अथबालग्नपंचमनवम
वलयुक्तोस्वमसहितोबृहस्पतितानुपचयपद्गतोपुंसांस्त्रीणांवा
कुजगृहे यदातदाभवतिसंगर्भः ६ लग्नेवलितिगुरौवानव
पंचमस्थितेवाभवतिमोर्गाव[illegible]जीज्ञानामफलावीरावववधिराणां ७
स्थानामन्यतमस्थानेवलवान्गुरु[illegible]वतितदागर्भस्यसंभवोवाच्यः अथवा
आदित्यचंद्रमसांगारकः सर्वएवयदिस्वभावगताः स्त्रीपुंसयोरुपचय
स्थाभवंतितदापिगर्भसंभवोभवतियस्मात्कुजेरवौदुष्टकाववितर्जैःस्वभागस्थैः
गुरौचत्रिकोणेउदयभावेपिभवत्यपत्यमितिएतेगर्भसंभवयोगाषष्ठानाम
पत्यसंभवंनकुर्वंतिअथमर्थः ७ षष्ठानामामयादिमि इतवीज्ञाना

धरामाः